

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrtr leta — " 90 "
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se tatisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Naprave za uboge v krščansko-kat. cerkvi.

S sv. krščansko vero je zasijalo tudi ubogim in zapuščenim milo solnce usmiljenja in tolažbe. Kolikor je še dan denešnji med ljudmi navade ali nagnjenja ubogim pomagati, jo to sad krščanstva, ki je tako globoko korenine poglavo v družbinske razmere, da svet krščansko misli in čuti, če se tudi tega ne zaveda ali pa, kakor pri denešnji liberalni pijanosti, naravnoč brani. Paganstvo usmiljenja ni poznalo; usmiljenje veljalo je tudi najboljšim med pagani kot spaka srca (onimi vitium), da, še za veliko pregreho se je štelo, da bi koga sočutje do ubozega premagalo. (Cicero pro Murena 29.) S krščanstvom je prišla še le prava ljubezen na svet in svete ljubezni sestra je milosrčnost. Tam, kjer je zibelj krščanstva, v Jeruzalemu, se je tudi ljubezen in milosrčnost med verniki v toliki meri pokazala, da se ni več čulo: "To je moje, to pa tvoje", marveč so bili verniki kakor otroci enega očeta, ter ni nobeden več hotel svoje lastine imeti, — kar je gleštal, pripadalo je vsem. Apostolska zgodba nam popisuje to vzajemno ljubezen prvih vernikov tako-le: "Množina vernikov bila je enega srca in ene duše; nijeden teh, ki so kaj imeli, ni govoril, da je to njegovo, ampak bilo je vsih skupaj, in ubožca ni bilo med njimi. Kteri so namreč lastniki zemljišč ali hiš bili, so to prodali in znesek apostolom izročili. Podeljevalo se je vsakemu, kolikor je potreboval."

To je bila krščanska sodeležnost (komunizem), ki se je rodila iz žive vere in ljubezni in velevala premožnim, oddajati, česar jim za preužitke ni neobhodno potreba bilo, naj bi onim bilo v pomoč, ki so premalo gleštali. Obvezani v to se ve da premožni niso bili, storila je to le prisrčna ljubezen, ki je premožnejše nagibala, da so se po navštvu Kristusovem ubogim v prid prostovoljno odpovedali svoje lastine, ker so poznali in si prav k srcu vzeli prežlahatno resnico: da pred

Bogom ni razločka med ubožcem in bogatinom ter si je Sin božji sam ubožstvo izvolil, da je nas obogatil. —

Ko se je pa krščanstvo bolj saširilo, ni ona bratovska sodeležnost več mogoča bila. Ona biva le po nekterih, pravega duha navdanih samostanih, v kterih posamesni redovniki nič svojega nemajo, ampak so le sodeležniki tega, kar jim samostan za preužitek podaja.

Skrb za uboge bila je v kat. cerkvi že iz začetka poglavitni del apostolskega delovanja. V Jeruzalemu prejemale so in razdeljevali apostoli darove za uboge (ap. zgod. 4, 34. 35.); v navado so prišli kmalu vkupni obedi ubozih (agapije) po božji službi. Ko so se pa krščanske srenje še dalje bolj množile ter prihajali mnogovrstni ljudje v kraljestvo božje, posebno pa, ker so se apostoli morali ločiti in po vsem svetu podati, da so oznanjevali sv. evangeli, so osnovali posebno službo za preskrbljevanje ubozih, namreč službo diakonov, kterim je odslej pripadala dolžnost, prejemati in deliti milodare, voditi vkupne obede in vse naprave za uboge. To je bila priprosta osnova cerkvenega preskrbljevanja ubozih. Navdajala je dobrotnike, oskrbnike in uboge krščanska ljubezen, ki zlažuje enim trud ino skrb, drugim pa težave ubožstva.

Ko so pa brezštevilne trume nevernikov (paganov) pristopile k krščanstvu, se je tudi preskrbljevanje ubozih žalostnim okolščinam paganskega sveta primerno uredilo. Duša vsemu temu bil je sv. Pavel, apostol paganov. Proglasil je (Rom. 12, 5.) prevažno krščansko ravnilo: da smo vsi, bodi si kdo ktere koli narodnosti ali družbinske vrste, le ena celota, skrivnostno telo, čigar glava je Kristus, krščenci pa udje. Pri tej vzvišeni edinosti in združbi s Kristusom nehajo malenkostni in sebični razločki narodnosti in pozemeljskih častnih stopinj, se rodi med raznovrstnimi ljudmi prava bratovska lju-

bezen, ki ne vidi v bližnjem kaj družega kakor — kristijana, posvečenega brata Kristusovega!

Na to vzvišeno ravnilo je oprl sv. apostol Pavel tri poglavine načela krščanske dobrotelčnosti.

Prvo je načelo krščanske vzajemnosti, da je eden za vse in vsi za enega. Potem načelu ima bogatin moralčno dolžnost, od tega, kar mu preostaja, ubogemu bratu ali revni sestri rad in z veseljem pomagati. Dobrotelčnost ne sme prisiljena, ampak mora prostovoljna in radostna biti. „Vsak naj da, kakor mu sree veleva, ne z otožnostjo ali posiloma; kajti dobrovoljnega darilca ima Bog rad.“ (II. Kor. 9, 7.) — Visoko vrednost takih milodarov popisuje sv. apostol kaj lepo v raznih svojih listih imenovaje miloščino „prijeten duh, Bogu všeč dar“, kakor tudi Gospod sam govori: „Kar ste kateremu teh mojih najmanjših bratov storili, storili ste meni.“ (Mtv. 25, 40.) — Po tem načelu daje darovalec darilo pravo ceno, ne pa darilo darovalcu; zato raj zamore najmanjši dar v pravem duhu darovan, isto ali še večjo ceno pred Bogom imeti, kakor velik dar. — Kdor ima z denarnico za uboge kaj opraviti, ve, kolike vrednosti da so ravno majhni prineski manj premožnih faranov. — Drugo načelo krščanske dobrotelčnosti je prosta volja dobrotnika. Ubožec nema pravice tirjati od premožnega, da mu pomagati mora. Ona posilna sodeložnost (komunizem), ki je vzor prekuenežem in rudečkarjem, nema toraj zaslonbe v krščanstvu; ona je strupeni sad političnih sebičnikov, ki hujskajo delalske življe na bogatine, da si prisleparijo politično oblast nad bogatini in delalci, katere potem, ko splezajo do vrhunca, od sebe pehajo. — Ubožec nema pravice tirjati darov, marveč naj hvaležno sprejme, kar mu krščanski brat poda; in ker smo vsi udje enega telesa ter je odločilna stvar duševna edinstvo s Kristusom, naj bo tudi ubožec zadovoljen s svojim stanom, ter se naj z malim zadovoljuje. (I. Tim. 6, 7. 17.), kajti največ ima, kdor je zadovoljen s tem, kar ima in je bogaboječ.

Iz tega pa, da si ubožec ne sme domišljevati kake pravice do miloščine, izpeljuje sv. apostol kot tretje načelo kršč. dobrotelčnosti dolžnost delati za vsacega, kdor ni bolan, da se obožanju v okom hodi in da nihčér bližnjega nepotrebno ne nadleguje. „Kdor ne dela, naj tudi ne jé“ — učí sv. apostol. Po njegovem nauku ni delo le pokora za grehe, marveč krščanska dolžnost, po kateri pridemo do pomočkov, da tudi revnim, ki delati ne morejo, pomagamo (Efez. 4, 28.), lenuhov se pa naj verniki ogibljejo, za nje v krščanski srenji mesta ni. (II. Tes. 3, 11.)

Kdor tedaj, kakor n. pr. štajerski dež. odbor trdi, da krščanstvo delapustu in beračenju lenuhov potuho daje, ta krščanstva ne pozna ali ga pa nalašč obrekuje. — Po nauku sv. Pavla ne kaže vsak ubožec častite Kristusove osebe, ni

vsaka miloščina Bogu prijeten dar, marveč le ona, katero naklanjamo — iz ljubezni do Boga, Očeta vseh — ubožcem, ki si ubožstva niso sami krivi, kateri si preužitka prislužiti ne morejo, pri katerih torej ubožstvo ni sramota! Ker tem ne veljajo besede: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé“, imajo za stran teh ubožcev premožniši moralčno dolžnost, na toliko jim pomagati, da mogó živeti. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kdaj je sadje popolnoma zrelo?

Navadno velja za gotovo znamenje sadne zrelosti rjava ali črna barva pešek. To pa je neukanljivo znamenje le pri ranem sadju, katero že na drevesu dozori, ko se močič spremeni v sladkor in kislina zvezana s kalijem in apnom v solnate snovi. Ta sprememba se godi o gorki toplini meseca avgusta in začetek septembra tako naglo, da so jabelka ali gruške, brž ko skapajo ali se potrgajo, popolnoma zrele in vžitne.

Celó drugače pa je to z zimskim sadjem. To še ni, ko se otesa in pobira, popolnoma zrelo. Kapanja zimskega sadja tudi ne vzročuje zrelost sadja sama na sebi, ampak zrelost vejic in lesa, na katerem sadje visi. Sok mu po vejicah ne priteka več, les se skrči in sad mora odpasti. Ko je pa odpadlo, je še trdo, bridko in neokusno, ob kratkem rečeno še nezrelo.

Dozori še le, ko se vleže, nektero že po nekaj tednih, nektero pa še le po mesecih. Odtod prihaja, da so razni sadi tako različni po svoji trpežnosti, t. j. nekteri začno kmalo gnjiti, nekteri pa se dolgo ohranijo. Kolikor počasneje se sprememba močiča in kisline godi, toliko dalje jabelko ali gruška trpi ali se da hraniti.

Tudi pri zimskem sadju, od kterega najboljši mošt dobivamo, velja za glavno ravnilo, da ga je treba pred tolčenjem še puščati, da se vleže, če hočemo, da popolnoma dozori. Bodedo toraj čakali do Božiča in pri nekterih sortah morda še dalje? Nikakor ne! Treba je le pozno sadje umetno do zrelosti spraviti, kar se v 8—20 dneh dožene.

V ta namen se spravi sadje v skednju ali na kakem drugem prikladnem prostoru, celó tudi v sadovnjaku na kupe, ki se potem z odejami, žaklji ali slamo pokrijejo. Sadje se na kupih vgreje, se začne potiti in zori hitro in popolnoma. Pri tem pa je dobro, da se najbolj trdo in bridko sadje v sredino kupa spravi, ali pa da se kupi po nekterih dneh razgrebajo in zyunajne plasti sadja v sredino kupa premečejo. Če je le malo sadja, se to gojenje ali zorenje sadja lahko v kaki kadi opravi.

Spomniti pa se je, da na teh kupih ne potrebuje vse sadje jednako dolgo časa v zoritvev. Ne sme se toraj sadje, ki potrebuje v popolno do-